ลักษณะผู้ป่วยที่เกิดโรคภูมิแพ้จากแมลงต่อยในโรงพยาบาลศิริราช

นาย ธีร กิจมาตรสุวรรณ

บทคัดย่อ

ความเป็นมา อุบัติการณ์การเกิดปฏิกิริยาการแพ้แมลงต่อยในประเทศต่างๆมีรายงานที่แตกต่างกันออกไป ปฏิกิริยาภูมิแพ้ที่เกิดขึ้นในแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ส่วนมากเกิดปฏิกิริยาเฉพาะที่ แต่มีผู้ป่วยบางรายที่ปฏิกิริยาภูมิแพ้รุนแรงเป็นอันตรายจนเสียชีวิตได้

วัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วยโดนแมลงต่อยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลศิริราช

วิธีการศึกษา การศึกษาเชิงพรรณาโดยทบทวนประวัติเวชระเบียนย้อนหลังของผู้ป่วยที่ใช้บริการที่โรงพยาบาลศิริราชเนื่องจากโดนแมลงต่อยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาลักษณะทางคลินิกของที่ผู้ป่วยโดนแมลงต่อย และคำนวณหาความสัมพันธ์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์SPSS version 16

ผลการศึกษา ผู้ป่วยทั้งหมด 386 ราย เป็นเพศชาย 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.1 อายุน้อยกว่าเท่ากับ 15 ปี 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.28 อายุมัธยฐานของประชากรทั้งหมดคือ 37 ปี (อายุมัธยฐานของผู้ป่วยเด็ก คือ 8 ปี ผู้ใหญ่ คือ อายุ 48 ปี) แมลงที่ต่อยมากที่สุดทั้งในเด็กและผู้ใหญ่คือต่อ ร้อยละ 52.6 ผู้ป่วยมาโรงพยาบาลตั้งแต่วันแรกที่โดยต่อยร้อยละ 84.9 โดยส่วนใหญ่จะโดนต่อย 1 ตำแหน่ง (ร้อยละ74.6) และอาการแสดงที่เกิดขึ้นมักเป็น local reaction (ร้อยละ 73.3) ของประชากรที่ศึกษาทั้งหมด อาการทาง systemic และ anaphylaxis พบได้ร้อยละ 14.3 โดยพบเป็น anaphylaxis ร้อยละ 11.8 ผู้ป่วย anaphylaxis ทั้งหมดได้รับ adrenaline ร้อยละ 64.7 โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ป่วยอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี ผู้ป่วยได้รับยาปฏิชีวนะร้อยละ 43.0 ของประชากรที่ศึกษา ประชากรที่มีอาการ anaphylaxis ทั้งหมด 17 ราย มีเพียง 8 รายที่ได้รับการให้ยา Adrenaline กลับบ้านเพื่อป้องกันการแพ้รุนแรงจากการโดนแมลงต่อยในอนาคต ผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อเพื่อทำ Venom immunotherapy 1 ราย

สรุป การศึกษานี้พบว่าผู้ป่วยที่โดนแมลงต่อยส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก และโดนต่อยบริเวณที่อยู่อาศัย แมลงส่วนใหญ่ที่ต่อยคือ ต่อ ผู้ป่วยส่วนใหญ่มาโรงพยาบาลตั้งแต่วันแรกที่โดนแมลงต่อยโดยเฉพาะที่มีอาการรุนแรง เช่น systemic หรือ anaphylaxis การรักษาที่ได้รับยังมีการให้ยา

ปฏิชีวนะที่อาจเกินความจำเป็น และพบว่าร้อยละ 65 ของผู้ป่วย anaphylaxis ไม่ได้รับยา adrenaline โดยเพียงร้อยละ 47 เท่านั้นที่ได้รับ adrenaline ชนิดพกพากลับไปป้องกันการแพ้รุนแรงจากการโดนแมลงต่อยในครั้งต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยเด็ก

<u>คำสำคัญ</u>

แมลงต่อย ภูมิแพ้ ภาวะแพ้รุนแรง อะดรีนาลีน ภาวะแพ้พิษจากแมลงต่อย

HYMENOPTERA STING ALLERGY IN SIRIRAJ HOSPITAL

MR. TEERA KIJMASSUWAN

Abstract

Introduction : Prevalence of insect sting allergy varies among various parts of the world. Systemic reaction (SR) was reported in 0.3-8.9 % of the insect stung cases.

Aim: The purpose of this study was to evaluate clinical characteristics of insect stung patients in Siriraj Hospital, Faculty of Medicine, Mahidol University, Bangkok, Thailand.

Materials and Methods: Descriptive retrospective analytic study was carried out. The medical records of inpatients and outpatients with insect sting from January 2009 – December 2013 were reviewed. The analysis is performed by using SPSS program (version 16).

Results: 386 subjects were included, 45.1% were male. Median age was 37 years. Most commom hymenoptera sting in this study was wasp (52.6%). Eighty-five percent of patient seek for medical treatment in first day after they were stung. Systemic reactions and anaphylaxis were found in 14.3%. Sixty-five percent of anaphylaxis patient received adrenaline injection. The patient who were under 15 years of age received andrenaline injection than those who were more than 15 years of age. Antibiotics were given 43.0%. In 17 anaphylaxis patients, only 8 patients were given adrenaline autoinjectors or andrenaline-prefilled syringes for preventing the next episodes of severe hymenoptera sting reaction. One patient was referred to get venom immunotherapy.

Conclusion: Hymeoptera stings were found in adults more than in children. Most of events occurred at home. Wasp was the most common hymoptera stung. Most of patients seek for medical management in 1st day of stung. Antibiotics weren't appropriately given. Adrenaline was under-treated especially in adults. Prevent for next serious event was under expected.

Keyword

Insect stings, Hymenoptera, Anaphylaxis, Adrenaline, Allergy